

تبیین اصول تربیت (اخلاقی) از دیدگاه امام علی (ع) (در نهج البلاغه)

سید صاحب موسوی (مدرس دانشگاه پیام نور استان تهران واحد بهارستان)
دکتر اکبر رهنما (استادیار و مدیر گروه علوم تربیتی دانشگاه شاهد)
دکتر محمد حسن میرزا محمدی (استادیار دانشگاه شاهد)

چکیده

هدف پژوهش حاضر تبیین اصول تربیت (اخلاقی) از دیدگاه امام علی (ع) می باشد. روش پژوهش توصیفی از نوع تحلیلی - اسنادی است. ضرورت بررسی موضوعات مربوط به اخلاق و نقش بنیادی و اساسی آن در بهبود وضع انسانها بر کسی پوشیده نیست. تربیت امروزه نیاز اصلی بشر است. اصولاً هدف اصلی از ارسال پیامبران و نزول کتاب آسمانی از طرف خداوند هدایت و تربیت اخلاقی بشر بوده است. تا جایی که پیامبر گرامی اسلام می فرماید: من برای اتمام و تکمیل مکارم اخلاق برانگیخته شدم. در این میان تمام تلاش امام علی (ع) نیز این بوده است که در حوزه تربیت بالاخص اخلاقی، عمل خیر را جز به رضای خدای تعالی ارتباط ندهد. با توجه به اینکه نهج البلاغه نمونه کامل و تمام مباحث تربیتی را به خود اختصاص داده، در این پژوهش پس از بررسی تربیت اخلاقی به طور کلی و به ویژه با تاکید بر اصول آن، اصول تربیت اخلاقی از دیدگاه امام علی (ع) استخراج و معرفی می شود. بر این اساس با استفاده از منابع اصلی و فرعی اصول تربیت با استفاده از شیوه‌های مرسوم در تعلیم و تربیت احصاء و پیرامون آن بحث‌های اساسی صورت خواهد گرفت. که در مجموع یافته‌های پژوهش شامل ۱۷ اصل تربیتی: اصل تغییر ظاهر، اصل تحول باطن، اصل مسولیت، اصل آراستگی، اصل فضل، اصل عدل، اصل عزت نفس، اصل تعقل، اصل تذکر، اصل ابراز یا منع محبت، اصل حسن خلق، اصل احسان، اصل سادگی/ساده زیستی، اصل برابری و مساوات، اصل دوستی و مودت، اصل اعتدال (میانه روی)، اصل حیا و غیرت از دیدگاه امام علی (ع) می باشد.

واژه‌های کلیدی: اصول تربیت، اخلاق، امام علی (ع)، نهج البلاغه.